

شناسایی گونه های کمال گرایی و اثر آن در کنار جنسیت بر نگرش دانشجویان به کارآفرینی

قاسم رکابداری^{۱*}، بهاره سلیمانی^۲

۱) عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبادان

*نویسنده مسؤل: ghasem_rekabdar@yahoo.com

*این مقاله مستخرج از طرح پژوهشی می باشد که با حمایت مالی دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبادان انجام شده است.

تاریخ دریافت مقاله ۹۰/۳/۱۴ تاریخ آغاز بررسی مقاله ۹۰/۳/۲۱ تاریخ پذیرش مقاله ۹۰/۷/۱۵

چکیده

هدف این پژوهش شناسایی گونه های مختلف کمال گرایی و اثر این گونه ها در کنار متغیر جنسیت بر نگرش دانشجویان به کارآفرینی بود. روش پژوهش توصیفی از نوع پیمایشی می باشد. جامعه آماری پژوهش دانشجویان مقطع کارشناسی رشته های اقتصاد، حسابداری و مدیریت دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبادان در نیمسال دوم سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ می باشد که تعداد آنها ۹۰۹ نفر بوده است. با استفاده از فرمول کوکران نمونه ای شامل ۲۳۴ دانشجو (۱۱۶ زن و ۱۱۸ مرد) به صورت خوشه ای چند مرحله ای انتخاب شد. برای سنجش کمال گرایی از مقیاس کوتاه کمال گرایی چند بعدی فراست استفاده شد و مقیاس نگرش به کارآفرینی محقق ساخته می باشد. روایی پرسشنامه ها با تحلیل عاملی تأییدی و پایایی آنها با آلفا کرنباخ بررسی شد که نتایج آنها قابل قبول بود. داده ها با روش تحلیل خوشه ای و تحلیل واریانس دو طرفه بررسی شدند. نتایج تحلیل واریانس دو طرفه نشان داد که اثر گونه کمال گرایی (با سه گونه کمال گرای بهنجار، کمال گرای نابهنجار و کمال گرای عادی) بر نگرش به کارآفرینی معنی دار است به نحوی که کمال گرایان بهنجار نگرش بهتری به کارآفرینی نسبت به دو گروه دیگر دارند. همچنین اثر جنسیت و اثر متقابل جنسیت و گونه کمال گرایی بر نگرش به کارآفرینی معنی دار نبود. نتایج این مطالعه می تواند در آموزش کارآفرینی و مشاوره های تحصیلی مناسب باشد.

کلید واژه گان: کارآفرینی، نگرش، کمال گرایی، کمال گرای بهنجار، کمال گرای نابهنجار.

مقدمه

توسعه فرهنگ کارآفرینی در آنان ضروری می سازد. آنچه مسلم است آماده سازی در خصوص کارآفرینی نباید بعد از فارغ التحصیلی باشد، بلکه برای تحقق این امر لازم است طی فرآیندی و در حین تحصیل مقدمات لازم فراهم و موانع و محدودیت ها برطرف شود. یکی از مهم ترین این مقدمات تحت تأثیر قرار دادن نگرش های کارآفرینانه دانشجویان است. ایجاد نگرش کارآفرینانه در دانشجویان شرط لازم برای بروز رفتار کارآفرینانه از سوی آنها است (امیری و مرادی، ۱۳۸۷، ص ۶۹).

در دهه های اخیر توجه به کارآفرینی^۱ و آموزش آن در آموزش عالی^۲ اهمیت یافته است، هدف از آموزش کارآفرینی این است که دانشجویان افرادی خلاق تربیت شوند (احمد پور داریانی، ۱۳۸۲، ص ۱۷). با این حال یکی از چالش های پیش روی جوامع مختلف، دانش آموختگانی می باشند که بدون توانایی های فردی، مهارت های لازم را برای راه اندازی کسب و کار مناسب ندارند. این امر آماده سازی فارغ التحصیلان دانشگاهی را از طریق

¹. Entrepreneurship

². Higher Education

مواجهه شده است، یکی به عنوان خوداشتغالی و دیگری کارمند یک سازمان بودن، در این موقعیت نگرش به کارآفرینی است که درک مطلوب فرد را برای کار کردن در تجارت خود، نسبت به یک کارمند بودن را تغییر می دهد. جکسون و رادکی^۵ (۱۹۹۴) بیان می دارند که نگرش به کارآفرینی جنبه مهمی است که می تواند کارآفرین بالقوه بودن در آینده را پیش بینی کند. داگلاس و شفرد^۶ (۲۰۰۲) دریافتند که بین نگرش کارآفرینانه و نیت نسبت به کارآفرینی رابطه مثبت وجود دارد، به عبارت دیگر افرادی که نگرش بهتری به کارآفرینی دارند قصد و نیت آنها برای کارآفرین بودن بیشتر است. اجزن^۷ (۱۹۹۱) تئوری رفتار برنامه ریزی شده را بیان می دارد، این تئوری بر پایه قصد و نیت برای یک رفتار است که قابلیت اجرا و توانایی پیش بینی یک رفتار در حوزه های گوناگونی نظیر کارآفرینی را دارد. بر پایه روابط بین باورها، نیت و نگرش ها، باورها و نگرش های یک فرد نسبت به یک موضوع رفتاری خاص، نیت و قصد آن فرد را برای انجام رفتار مورد نظر شکل می دهد. در مبحث کارآفرینی بر پایه این تئوری می توان استنباط کرد که باورها و نگرش یک فرد نسبت به کارآفرینی می تواند شکل دهنده قصد و نیتی باشد که آن فرد به خود اشتغالی و کارآفرینی روی آورد. کراگر و همکاران^۷ (۲۰۰۰) این تئوری را برای نیت کارآفرینانه به کار بردند و دریافتند نگرش شخصی و رفتاری ادراک شده اثر مثبتی روی نیت کارآفرینانه دارند در حالیکه هنجارهای ذهنی بر نیت کارآفرینانه معنی دار نبود. کالورید و ایزاکسون^۸ (۲۰۰۶) ارتباط بین نگرش شخصی و هنجارهای اجتماعی را با نیت کارآفرینی تأیید کردند. همچنین آنها تأیید کردند که بین نیت کارآفرینانه و

بر اساس نتایج بدست آمده از تحقیقات مؤسسه بین المللی مونیتور^۱ تفاوت نرخ رشد اقتصادی در کشورهای توسعه یافته، ناشی از تفاوت سطح کارآفرینی آنها بیان شده است. این نتایج نشان می دهد که کارآفرینان در کشورهای توسعه یافته نقش کلیدی در توسعه اقتصادی اجتماعی ایفا نموده اند (سعیدی کیا، ۱۳۸۶، ص ۱۹). با توجه به اهمیت کارآفرینی در رشد فردی و اجتماعی، روانشناسان به بررسی روابط بین انواع ویژگیها و صفت کارآفرینان پرداخته اند.

ساختار نگرش ها نقش مهمی در روانشناسی اجتماعی ایفا می کنند. گرچه تعاریف مختلفی بدون هیچ اجماع پذیرفته شده ای وجود دارند، نظریه پردازان موافقند که تعریف مشخصه یک نگرش جنبه ارزیابی کننده آن است. اجزن^۲ (۱۹۸۹) از یک تعریف کلی استفاده می کند که هنگام بررسی نگرش های دانشجویان به کارآفرینی مناسب می باشد «نگرش تمایل یک فرد برای جواب دادن به صورت مساعد یا نامساعد به هر جنبه قابل تبعیض از جهان فرد است». در مبحث کارآفرینی، جهان فرد جنبه هایی قابل تمایز، مرتبط با کارآفرینی است. امیری و مرادی^۳ (۱۳۸۷) بیان می دارند که منظور از نگرش های کارآفرینانه حالتی است که بر اساس آن فرد تمایل به بروز رفتار کارآفرینانه در یک کسب و کار مستقل یا سازمانی را نشان می دهد. به اعتقاد کارسون^۳ (۱۹۸۵) در صورت اندازه گیری نگرش می توان در مورد عملکرد فرد پیش بینی کرد، همچنین نگرش ها و شخصیت به رفتار یک فرد بسیار نزدیک و مرتبط هستند. کالورید و ایزاکن^۴ (۲۰۰۶) به موقعیتی اشاره دارند که فردی با حق انتخاب یک حرفه

5. Jackson & Rodkey

6. Douglas & Shepherd

7. Krueger et al

1. International Monitor Institute

2. Ajzen

3. Carlson

4. Kolvereid & Isaksen

یک تجارت جدید را ندارند. رویکرد دیگر ویژگی های شخصیتی نظیر انگیزه موفقیت، ریسک پذیری و کنترل درونی است که به صورت متغیرهای پنهان بوده و معمولاً از طریق پرسشنامه تخمین زده می شوند. این متغیرها قابل تغییر بوده و توانایی بالایی برای پیش بینی و شناسایی کارآفرینان دارند.

تفاوت جنسیتی بین مردان و زنان مورد توجه پژوهشگران حوزه کارآفرینی بوده است. کرومی^۵ (۱۹۸۷) در مقایسه بین زنان و مردان کارآفرین دریافت زنان همانند مردان به وسیله تمایل به استقلال، موفقیت و رضایت شغلی انگیزه دارند. در مقایسه با مردان، زنان نگرانی کمتری برای به دست آوردن پول دارند و اغلب مالکیت تجاری را به عنوان نتیجه ای از نارضایتی حرفه ای انتخاب می کنند. منزیس و تاترف^۶ (۲۰۰۶) در مطالعه در میان دانشجویان کانادایی دریافتند مردان نسبت به زنان علاقه بیشتری برای ثبت نام در دوره های کارآفرینی دارند. به اعتقاد آنها زنان خیلی متمایل به گفتن اینکه کارآفرینی با شخصیت آنها جور نمی شود هستند. همچنین آنها دریافتند که تفاوت معنی داری بین مردان و زنان در نگرش به ریسک پذیری موجود نمی باشد. پتریدو و همکاران^۷ (۲۰۰۸) نیز در میان دانشجویان یونانی دریافتند که مردان نسبت به زنان علاقه بیشتری به شرکت در دوره های کارآفرینی دارند. زنان علاقه بیشتری به کسب دانش، گسترش مهارت ها، رو به رو شدن با رقابت حرفه ای و ارتباط با بازرگانی محیطی نسبت به مردان هستند. مردان فقط در مهارت های ارتباطی نمرات بالاتری کسب کردند. در ایران الهیاری و همکاران (۱۳۸۸) در مطالعه خود در میان دانشجویان گرایش های گوناگون

رفتار رابطه معنی دار وجود دارد. به عبارت دیگر با توجه به پژوهش انجام شده می توان به رابطه نگرش به کارآفرینی و رفتار کارآفرینانه پی برد.

امیری و مرادی (۱۳۸۷) نگرش های کارآفرینانه را متأثر از دو دسته عوامل درون دانشگاهی و عوامل برون دانشگاهی^۱ در نظر می گیرند. به اعتقاد آنها عوامل برون دانشگاهی مشتمل بر حیطه بسیار گسترده ای از عوامل فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و غیره است و معمولاً نگرش های دانشجویان را به طور غیرمستقیم تحت تأثیر قرار می دهد. عوامل درون دانشگاهی شامل عواملی در درون نظام دانشگاهی است که می تواند نگرش دانشجویان را به طور مستقیم تحت تأثیر قرار دهد و شناسایی و برنامه ریزی برای تقویت آنها بروز رفتار کارآفرینانه از سوی دانشجویان را محتمل تر می سازد. یکی از عواملی که می تواند کمکی به بروز نگرش مثبت کارآفرینانه باشد شناسایی ویژگی های فردی مرتبط با آن است. به اعتقاد گرمن و همکاران^۲ (۱۹۹۷) گرایش به کارآفرینی مرتبط با چندین ویژگی شخصی نظیر ارزش ها و نگرش ها، هدف های شخصی، خلاقیت، تحمل ابهام، گرایش به ریسک پذیری و کنترل درونی می باشد. به اعتقاد نول^۳ (۲۰۰۵):
نقل از امیری و مرادی،

(۱۳۸۷) نگرش های کارآفرینانه به وسیله توفیق طلبی، عزت نفس، استقلال، نوآوری و شناسایی فرصت اندازه گیری می شود. رابینسون^۴ (۱۹۸۷) دو رویکرد برای سنجش گرایش های کارآفرینانه فردی معرفی می کند، یکی ویژگی های مشخص فردی، نظیر جنسیت و سن که اطلاعاتی برای توصیف کارآفرین معرفی می کند، این ویژگی ها تغییر ناپذیرند و توانایی پیش بینی راه اندازی

^۱ . Inter and Outer Collegiate Factors

^۲ . Gorman et al

^۳ . Noel

^۴ . Robinson

^۵ . Cromie

^۶ . Menzies & Tatoff

^۷ . Petridou et al

ترس از شکست به پیش می روند و برای عالی بودن کار نمی کنند و به همین دلیل از خود یا عمل خود خیلی راضی نیستند.

نظریه چند بعدی فراست و همکاران (۱۹۹۰) در مورد کمال گرایی خصوصاً در میان نوجوانان و جوانان قابل توجه می باشد. آنها ابتدا برای سنجش کمال گرایی پنج بعد و سپس در نخستین تجدید نظر در سال ۱۹۹۳ شش بعد کمال گرایی نگرانی در مورد اشتباهات^۵ (CM)، تردید درباره اقدامات^۶ (D)، انتظارات والدین^۷ (PE)، نقادی والدین^۸ (PC)، معیارهای شخصی^۹ (PS) و نظم^{۱۰} (O) را معرفی نمودند. فراست و همکاران (۱۹۹۳) دریافتند که ابعاد نگرانی در مورد اشتباهات و تردید در مورد اقدامات، نقادی و انتظارات والدین رابطه مستقیمی با عواطف منفی نظیر افسردگی و اضطراب و عزت نفس پایین دارند، آنها این ابعاد از کمال گرایی را نابهنجار (منفی) نامیدند و همچنین ابعاد نظم و معیارهای شخصی با عواطف مثبت همبستگی دارند بنابراین این ابعاد بازتاب کمال گرایی بهنجار (مثبت) می باشند. در ادامه پژوهشگران با استفاده از پرسشنامه کمال گرایی فراست مدل های چند بعدی دیگری را معرفی نموده اند از آن جمله می توان به کاکس و همکاران^{۱۱} (۲۰۰۲) اشاره داشت که با استفاده از تحلیل عاملی اکتشافی مقیاس مختصر کمال گرایی چند بعدی^{۱۲} را که شامل ۲۲ گویه مقیاس کمال گرایی چند بعدی فراست می باشد را معرفی کرد این مقیاس شامل پنج بعد احساسات والدین^{۱۳} (PP)،

رشته کشاورزی دریافتند نگرش به کارآفرینی بر اساس جنسیت و متغیرهای رشته تحصیلی و میزان درآمد خانواده معنی دار نمی باشد. به هر حال پژوهش های انجام شده پراکنده می باشند و هرچند پیش فرض بر این است که زنان با توجه به شرایط فیزیکی و محیطی علاقه و نگرش ضعیف تری نسبت به مردان به کارآفرینی دارند با این وجود پژوهش های گذشته تفاوت جنسیتی در نگرش به کارآفرینی را با اطمینان مشخص نمی کند.

در طول سه دهه گذشته کمال گرایی در مطالعات روانشناسی بسیار مطالعه شده است. فراست و همکاران^۱ (۱۹۹۰) کمال گرایی را قرار دادن معیارهای بالا در عملکرد، همراه با تمایلات انتقادی بیش از حد در ارزیابی خود تعریف کرده اند. فلت و هویت^۲ (۲۰۰۲) بیان می دارند که کمال گرایی تمایل در جهت بی نقص بودن است و کمال گرایان افراطی افرادی هستند که می خواهند در همه جنبه های زندگی شان بی عیب باشند. برخلاف نظرات اولیه که کمال گرایی را یک سازه مرضی در نظر می گرفت، هامچک^۳ (۱۹۷۸) کمال گرایان را به دو گروه بهنجار و عصبی تقسیم بندی می کند؛ هامچک کمال گرایان بهنجار^۴ را افرادی می داند که از کارهای دقیق احساس لذت می کنند و در موقعیتهای مناسب و بجا، چندان وسواسی نیستند. چنین افرادی مثل همه به دنبال پذیرش و معاشرت با دیگران هستند و احساس مثبت آنها باعث ایجاد و تقویت احساس خوب آنها می شود و فعالیت آنها را افزایش می دهد. کمال گرایان عصبی محدودیت فعالیت خود را برای رسیدن به معیارهای بالای مورد نظرشان نمی پذیرند. چنین افرادی بیشتر به دلیل

5. Concern over mistakes

6. Doubts about actions

7. Parental Expectations

8. Parental Criticism

9. Personal Standards

10. Organization

11. Cox et al

12. Multidimensional Perfectionism Scale_Breif Version

13. Parental Perceptions

1. Frost et al

2. Flett & Hewitt

3. Hamachek

4. Normal Perfectionism

دلوو (۲۰۰۲) هم معیارهای شخصی برای دسته کمال گرایان بهنجار بالاترین مقدار را داشت. در هر چهار تحقیق بعد سازماندهی بالاترین مقدار را برای دسته کمال گرایان بهنجار داشت. همچنین دسته کمال گرایان نابهنجار بالاترین نمرات را در ابعاد ترس از اشتباه ها، انتظارات والدین، نقادی والدین و تردید در اقدامات داشتند. در مقابل حالت سه گونه ای کمال گرایی دیکسون و همکاران^۵ (۲۰۰۴) در مطالعه ای در میان بالغین مستعد چهار خوشه کمال گرایی را یافتند. رکابدار و سلیمانی (۱۳۸۷) در مطالعه ای در میان دانش آموزان مقطع راهنمایی از مقیاس کمال گرایی فراست استفاده کردند و سه خوشه کمال گرایی (بهنجار، نابهنجار و ناکمال گرا) را سازگار با مدل های سه گونه ای کمال گرایی مطابق پژوهش های بیان شده بدست آوردند. در مطالعه آنها دانش آموزان کمال گرای بهنجار اضطراب ریاضی کمتری در مقایسه با دانشجویان کمال گرای نابهنجار و ناکمال گرا بدست آوردند.

در مورد ارتباط ابعاد کمال گرایی با جهت گیری و نگرش کارآفرینانه، بررسی منابع بیانگر کمبود مطالعه در این زمینه می باشد. در بعضی از متون مربوط به کارآفرینی از کمال گرایی به عنوان مانع در کارآفرینی ذکر شده است (هیسریچ و پیترز، ۱۳۸۳). با این حال لمبینگ و کوهل^۶ (۱۹۹۷) کمال گرایی و جهت گیری بر جزئیات را از ویژگی های مثبت کارآفرینان بیان می کنند و بیان می دارند که کارآفرینان اغلب کمال گرا و سخت می کوشند تا عالی و کامل باشند. گرایش آنها به جزئیات و نیاز آنها به کمال به کیفیت تولید منجر می شود. به هر حال ارتباط ابعاد کمال گرایی و اثر گونه های آن بر نگرش به

استانداردهای شخصی، نظم، نگرانی از اشتباهات و تردید درباره اقدامات می باشد.

برخلاف نظریه ساختار کمال گرایی بهنجار و نابهنجار پژوهشگران روی یک گونه شناسی سه جانبه از کمال گرایی فردی بحث می کنند. پارکر^۱ (۱۹۹۷) در مطالعه ای بر روی جوانان مستعد دانشگاهی با استفاده از تجزیه و تحلیل خوشه ای دو خوشه کمال گرایی و خوشه سوم ناکمال گرا را به دست آورد. او دسته اول را که نمرات پایین در ابعاد سازماندهی، انتظارات والدین و معیارهای شخصی داشتند و همچنین این دسته برای مقدار کلی مقیاس کمال گرایی چند بعدی فراست مقدار کمی داشت به عنوان دانشجویان ناکمال گرا تعریف کرد دانشجویانی که نمرات پایین در ابعاد ترس از اشتباه ها، نقادی والدین و تردید در اقدامات داشتند و در معیارهای شخصی نمرات متوسط و در بعد سازماندهی نمرات بالا داشتند به عنوان دسته کمال گرایان بهنجار در نظر گرفته شدند. دانشجویانی که در خوشه سوم قرار گرفتند، کمال گرایان نابهنجار نامیده شدند، آنها بالاترین نمرات را در ابعاد ترس از اشتباه ها، معیارهای شخصی، انتظارات والدین، نقادی والدین و تردید در اقدامات داشتند و به همان اندازه مقدار بالاترین مقدار را داشت. در مطالعات دیگر نیز با همین مقیاس نتایج مشابهی در مورد دو دسته کمال گرا و دسته سوم ناکمال گرا گزارش شده است (رایس و میرزاده، ۲۰۰۰؛ رایس و لاپسلی^۲، ۲۰۰۱؛ رایس و دلوو^۳، ۲۰۰۲؛ هاوکینز و همکاران^۴، ۲۰۰۶). سطوح بالاتر بعد معیارهای شخصی برای خوشه کمال گرایان نابهنجار علاوه بر مطالعه پارکر (۱۹۹۷) در مطالعه رایس و میرزاده (۲۰۰۰) نیز گزارش شده است. در بررسی رایس و

1. Parker

2. Rice & Lapsley

3. Rice & Dellwo

4. Hawkins et al

5. Dixon et al

6. Lambing & Kuehl

در گروه های انسانی بوده است همچنین انتظار بر این است که نگرش به کارآفرینی در میان دانشجویان این رشته ها به دلیل ماهیت آنها توزیع یکسانی داشته باشد. برای تعیین اندازه نمونه، ابتدا در یک نمونه مقدماتی به اندازه ۳۰ دانشجو که به شیوه تصادفی برای بررسی اعتبار مقدماتی پرسشنامه نگرش به کارآفرینی انتخاب شده بود، واریانس نمونه $S^2 = 76/91$ برآورد شد. با استفاده از فرمول اندازه نمونه داده های کمی برای نمونه گیری بدون جایگذاری^۱ کوکران، با سطح اطمینان ۹۵ درصد ($Z=1/96$) و خطای برآورد ($d=1$) حداقل اندازه نمونه ۲۲۴ نفر بدست آمد. چون از لحاظ هزینه و تعداد شرکت کنندگان محدودیتی وجود نداشت تعداد نمونه نهایی ۲۳۴ دانشجو در نظر گرفته شد. شیوه نمونه گیری به صورت خوشه ای چند مرحله ای می باشد به این صورت که ۲ مشخصه در هر رشته تحصیلی از دانشجویان که دروس آنها در ترم چهارم تحصیلی بود به صورت تصادفی انتخاب شد و در هفته ششم از بین دانشجویانی که در کلاس حاضر بودند نمونه ها انتخاب گردید. نمونه نهایی شامل ۱۱۸ دانشجوی مرد و ۱۱۶ دانشجوی زن می باشد که دارای دامنه سنی ۱۸ تا ۵۴ سال، با میانگین سنی ۲۷/۳۳ و انحراف معیار ۷/۷۵ سال می باشند.

برای اندازه گیری کمال گرایی دانشجویان از مقیاس مختصر کمال گرایی چند بعدی فراست استفاده شد این مقیاس شامل ۲۲ گویه می باشد که هریک از گویه ها با طیف لیکرت (۱=کاملاً موافق تا ۵=کاملاً مخالف) اندازه گیری می شوند. رکابدار و سلیمانی (۱۳۸۹) با مقایسه مدل های ۶ بعدی، ۴ بعدی و ۳ بعدی و مقیاس مختصر کمال

کارآفرینی نیاز است از طریق کمی بررسی شود، تا رابطه این ویژگی فردی بر نگرش کارآفرینانه دانشجویان مشخص گردد. هدف اصلی این پژوهش شناسایی گونه های کمال گرایی و اثر این گونه ها بر نگرش به کارآفرینی است. با توجه به اینکه تاکنون از مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست کاکس و همکاران (۲۰۰۲) برای شناسایی گونه های کمال گرایی استفاده نشده است برای شناسایی گونه ها از این مقیاس استفاده می گردد. همچنین هدف فرعی این مطالعه مشخص نمودن اثر جنسیت دانشجویان بر نگرش به کارآفرینی می باشد. بنابراین چهار سؤال پژوهشی زیر مطرح می شوند:

- ۱- کمال گرایی دانشجویان با مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست چند گونه است؟
- ۲- آیا نگرش به کارآفرینی بین گونه های کمال گرایی دانشجویان متفاوت است؟
- ۳- آیا نگرش به کارآفرینی بین دانشجویان زن و مرد متفاوت است؟
- ۴- آیا نگرش به کارآفرینی با توجه به اثر متقابل جنسیت و گونه کمال گرایی متفاوت است؟

روش پژوهش

پژوهش انجام شده از لحاظ ماهیت روش، توصیفی از نوع پیمایشی است و از لحاظ هدف، از نوع پژوهش های کاربردی می باشد. جامعه آماری این پژوهش کلیه دانشجویان مقطع کارشناسی رشته های اقتصاد، حسابداری، مدیریت بازرگانی مشغول به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی واحد آبادان است که در نیم سال دوم سال تحصیلی ۸۹-۱۳۸۸ در حال تحصیل بوده اند. تعداد آنها در ترم مذکور ۹۰۹ نفر بوده است. دلیل انتخاب این سه رشته برای نمونه گیری همگن بودن تقریبی رشته ها در سرفصل دروس و همچنین رده بندی این سه رشته

$$1. n = \frac{NZ^2S^2}{(N-1)d^2 + Z^2S^2}$$

مقیاس نهایی شامل ۱۸ گویه بوده است که جمع آنها نگرش به کارآفرینی را مشخص می کند. مقدار پایایی آلفای کرانباخ برای این مقیاس ۰/۷۱ بدست آمد. برای بررسی اعتبار سازه مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست و مقیاس نگرش به کارآفرینی از روش تحلیل عاملی تأییدی^۱ (CFA) با استفاده از برآورد ماکزیموم درستنمایی استفاده شده است. به این منظور از شاخص های برازش χ^2/df ، χ^2 ، شاخص نیکویی برازندگی^۲ (GFI) و ریشه خطای میانگین مجذورات تقریب^۳ (RMSEA) استفاده شده است. شاخص χ^2 تحت تأثیر حجم نمونه می باشد و معمولاً همیشه معنی دار است بنابراین به عنوان جایگزین شاخص χ^2/df استفاده می شود برای مدل های با برازش خوب نقطه برش ۲ معرفی می شود. شاخص GFI برای مدل های مناسب نزدیک ۰/۹ است، همچنین مقدار شاخص RMSEA رای مدل هایی که برازش مناسبی داشته باشند مقداری کمتر از ۰/۰۵ دارد و مقادیر بیشتر از ۰/۱۰ دال بر عدم پذیرش مدل می باشد (هومن، ۱۳۸۴). شاخص برازش تطبیقی^۴ (CFI) برای مدل های مناسب مقداری نزدیک به ۰/۹ دارد با این حال بعضی از محققین نقطه برش ۰/۸ را برای آن پیشنهاد داده اند. در جدول (۱) مقادیر این شاخص ها برای هر دو مقیاس آمده است همانطور که از این جدول دیده می شود برازش هر دو مقیاس در حد قابل قبولی می باشد.

گرایی فراست در میان دانشجویان با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی دریافتند که روایی سازه مقیاس کوتاه مناسب تر از بقیه مدل ها است. این مقیاس شامل ۵ بعد احساسات والدین (شامل ۵ گویه)، نظم (شامل ۴ گویه)، نگرانی از اشتباهات (شامل ۵ گویه)، استانداردهای شخصی (۵ گویه) و تردید در اقدامات (۳ گویه) است. اعتبار درونی هر یک از خرده مقیاس های مقیاس کوتاه با استفاده از ضریب پایایی آلفای کرانباخ برای احساسات والدین، نظم، نگرانی از اشتباهات، استانداردهای شخصی، و تردید در اقدامات در این مطالعه به ترتیب ۰/۵۵، ۰/۷۲، ۰/۵۹ و ۰/۶۱ بدست آمد. برای سنجش نگرش به کارآفرینی از مقیاس محقق ساخته استفاده شده است که هر یک از گویه ها با طیف لیکرت (۱=کاملاً موافق تا ۵=کاملاً مخالف) اندازه گیری شدند مقیاس ابتدایی شامل ۲۰ گویه بود. در نمونه مقدماتی ۳۰ تایی مقدار آلفای کرانباخ برابر برای ۲۰ گویه ۰/۷۵ محاسبه شد. در تحلیل نهایی گویه هایی که ضرایب مسیر منفی بر روی متغیر پنهان نگرش به کارآفرینی در تحلیل عاملی تأییدی داشتند کنار گذاشته شدند تا گویه های مقیاس بدست آمده در مجموع تفسیر افزایشی بودن مقیاس را داشته باشند.

جدول ۱. شاخص های برازش CFA برای مقیاس های پژوهش

مقیاس	χ^2	df	χ^2/df	CFI	GFI	RMSEA	فاصله اطمینان ۹۰٪ برای RMSEA
کمال گرایی	۳۸۶/۴۹	۱۷۹	۲/۱۶	۰/۷۶	۰/۸۶	۰/۰۷۱	(۰/۰۶۱ و ۰/۰۸۰)
نگرش به کارآفرینی	۲۳۶/۹	۱۳۵	۱/۷۵	۰/۷۹	۰/۹۰	۰/۰۵۷	(۰/۰۴۵ و ۰/۰۶۹)

۱. Confirmatory Factor Analysis

۲. Goodness Fit Index

۳. Root Mean Square Error of Approximation

۴. Comparative Fit Index

در مرحله سوم برای پاسخ به سؤال های پژوهش با توجه به اینکه جنسیت و گونه کمال گرایی کیفی اسمی می باشند از آنالیز واریانس دو طرفه با متغیر وابسته نگرش به کارآفرینی استفاده شده است.

یافته ها

جدول (۲) نشان دهنده آماره های توصیفی برای خرده مقیاس های کمال گرایی و نگرش به کارآفرینی دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی آبادان می باشد. با توجه به مقدار چولگی مشخص است که توزیع خرده مقیاس ها به جز کمال گرایی در نظم طبیعی است.

جدول ۲. آماره های توصیفی برای خرده مقیاس های کمال گرایی و نگرش به کارآفرینی

متغیر	میانگین	انحراف معیار	چولگی	مینیموم	ماکسیموم
نگرش به کارآفرینی	۶۶/۲۸	۸/۲۷	-۰/۳۴	۳۷	۸۷
احساسات والدین	۱۵/۱۷	۳/۶۷	۰/۱۷	۵	۲۴
معیارهای شخصی	۱۸/۸۱	۲/۸۱	۰/۱۰	۱۲	۲۵
نظم	۱۷/۲۵	۲/۲۸	-۰/۹۹	۸	۲۰
نگرانی از اشتباهات	۱۰/۹۸	۳/۵۲	۰/۲۵	۴	۲۰
تردید در اقدامات	۸/۲۷	۲/۷۱	۰/۲۴	۳	۱۵

اقدامات رابطه معنی دار وجود ندارد ($P > 0/05$ و $-0/054 < t =$ بین نگرش به کارآفرینی و خرده مقیاس کمال گرایی). بین نگرش به کارآفرینی و خرده مقیاس کمال گرایی رابطه معنی دار وجود مثبت وجود دارد ($P < 0/01$ و $t = 0/243$). بین نگرش به کارآفرینی و کمال گرایی در استانداردهای شخصی رابطه معنی دار مثبت وجود دارد ($P < 0/01$ و $t = 0/343$). بنابراین با افزایش کمال گرایی در معیارهای شخصی و نظم نگرش به کارآفرینی نیز مثبت تر خواهد بود.

در قسمت یافته های در مرحله اول توزیع خرده مقیاس های ابعاد کمال گرایی و مقیاس نگرش به کارآفرینی به صورت توصیفی بررسی شده است. همچنین روابط ساده بین ابعاد کمال گرایی و نگرش به کارآفرینی با استفاده از ضریب همبستگی پیرسون بررسی گردید. در مرحله دوم برای مشخص کردن تعداد گونه های کمال گرایی دانشجویان از تحلیل خوشه ای دو مرحله ای استفاده شده است در این مرحله ملاک اطلاع بیزی^۱ (BIC) برای مشخص کردن تعداد خوشه ها و روش خوشه دو مرحله ای با استفاده از ملاک لگاریتم درستنمایی برای رده بندی دانشجویان به خوشه ها به کار رفته است.

جدول (۳) همبستگی ساده بین نگرش به کارآفرینی با هر یک از خرده مقیاس های کمال گرایی را نشان می دهد. همانطور که مشاهده می شود بین نگرش به کارآفرینی و کمال گرایی درباره احساسات والدین رابطه معنی دار نیست ($P > 0/05$ و $t = -0/019$). بین نگرش به کارآفرینی و کمال گرایی درباره نگرانی از اشتباهات رابطه معنی دار معکوس وجود دارد ($P < 0/05$ و $t = -0/144$). بنابراین با افزایش کمال گرایی در خرده مقیاس نگرانی از اشتباهات با کاهش نگرش مثبت به کارآفرینی همراه است. بین نگرش به کارآفرینی و کمال گرایی درباره تردید در

^۱ . Bayesian Information Criterion

جدول ۳. همبستگی خرده مقیاس های کمال گرایی و نگرش به کارآفرینی

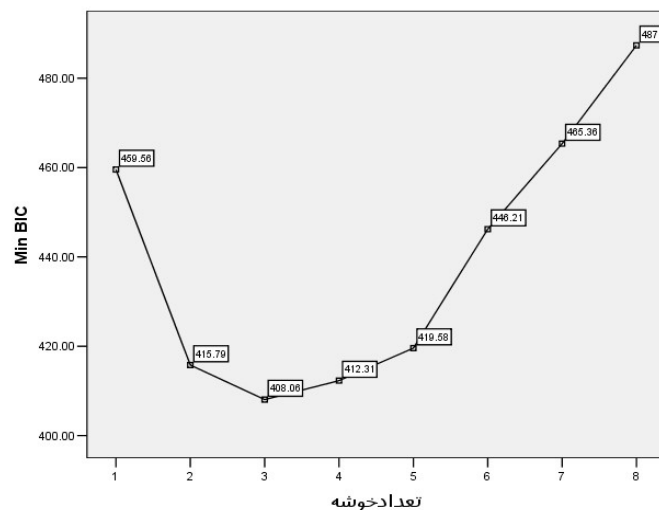
مقیاس	نگرش به کارآفرینی	تردید درباره اقدامات	نگرانی از اشتباهات	استاداردهای شخصی	نظم
احساسات والدین	-۰/۰۱۹	۰/۴۲۲**	۰/۳۲۹**	۰/۱۴۹*	۰/۰۳۲
نظم	۰/۲۴۳**	-۰/۰۶۸	۰/۰۰۳	۰/۳۰۹**	
معیارهای شخصی	۰/۳۴۳**	۰/۰۲۹	۰/۱۶۲*		
نگرانی از اشتباهات	-۰/۱۴۴*	۰/۴۷۸**			
تردید درباره اقدامات	۰/۰۵۴				

P<۰/۰۱**

P<۰/۰۵*

سؤال پژوهشی اول «کمال گرایی دانشجویان با مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست چند گونه است؟» می توان گفت که تعداد خوشه ها یا گروه هایی که با مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست می توان به عنوان گونه های کمال گرایی به دست آورد سه گونه است.

نمودار (۱) نشان دهنده مقادیر محاسبه شده ملاک اطلاع بیزی BIC در مقابل تعداد خوشه های متناظر آن می باشد. همان طور که در این نمودار دیده مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست در تعداد خوشه های مساوی با ۳ کمترین مقدار خود را دارد در این تعداد خوشه مقدار (BIC=۴۰۸/۰۶) می باشد. بنابراین برای پاسخ به

شکل ۱. مقادیر اطلاع بیزی (BIC) در مقابل تعداد خوشه ها

بعد از تعیین تعداد خوشه ها دانشجویان با روش خوشه بندی دو مرحله ای با ابعاد معنی دار مقیاس کمال گرایی کوتاه فراست، به هر یک از خوشه ها رده بندی شدند که در این مرحله ۷۶ دانشجو به خوشه اول و به هر کدام از خوشه های دوم و سوم ۷۹ دانشجو رده بندی شد. جدول (۴) نشان دهنده خلاصه ای از میانگین و انحراف معیار هر یک از ابعاد مقیاس کمال گرایی و همچنین کل مقیاس، به همراه آماره آنالیز واریانس یکطرفه برای بررسی اثر خوشه های بدست آمده بر هر یک از خرده مقیاس ها و مقیاس کلی است. همچنین آزمون تعقیبی توکی برای تفاوت معنی دار خرده مقیاس برای میانگین های هر دو خوشه می باشد.

معیار هر یک از ابعاد مقیاس کمال گرایی و همچنین کل مقیاس، به همراه آماره آنالیز واریانس یکطرفه برای بررسی اثر خوشه های بدست آمده بر هر یک از خرده مقیاس ها و مقیاس کلی است. همچنین آزمون تعقیبی توکی برای تفاوت معنی دار خرده مقیاس برای میانگین های هر دو خوشه می باشد.

جدول ۴. خلاصه آنالیز واریانس یکطرفه برای نام گذاری گونه های کمال گرایی

خرده مقیاس	خوشه اول (N=۷۶)		خوشه دوم (N=۷۹)		خوشه سوم (N=۷۹)	
	M	SD	M	SD	M	SD
احساسات والدین	۱۶/۷۳	۳/۷۰	۱۴/۲۱	۳/۶۴	۱۴/۶۲	۳/۲۰
توکی (P<۰/۰۵)	۳ و ۲		۱		۱	
معیارهای شخصی	۱۹/۸۷	۲/۲۱	۲۰/۲۹	۲/۳۴	۱۶/۳۲	۱/۹۵
توکی (P<۰/۰۵)	۳		۳		۲ و ۱	
نظم	۱۸/۱۴	۱/۵۲	۱۸/۳۴	۱/۵۴	۱۵/۳۲	۲/۲۹
توکی (P<۰/۰۵)	۳		۳		۲ و ۱	
نگرانی از اشتباهات	۱۴/۷۱	۲/۰۴	۸/۲۱	۱/۸۶	۱۰/۱۵	۲/۷۵
توکی (P<۰/۰۵)	۳ و ۲		۳ و ۱		۲ و ۱	
تردید درباره اقدامات	۹/۶۶	۲/۶۵	۷/۰۱	۲/۴۱	۸/۲۱	۲/۴۱
توکی (P<۰/۰۵)	۳ و ۲		۳ و ۱		۲ و ۱	
کل مقیاس	۷۹/۱۱	۷/۲۷	۶۸/۰۵	۶/۴۷	۶۴/۶۲	۶/۲۲
توکی (P<۰/۰۵)	۳ و ۲		۳ و ۱		۲ و ۱	

P<۰/۰۱**

معیارهای شخصی و نظم خوشه اول و دوم تفاوت معنی دار ندارند اما این خوشه در این ابعاد با خوشه سوم تفاوت معنی دار داشته و سطح کمال گرایی در این دو بعد از خوشه سوم بیشتر است در نتیجه می توان دانشجویانی که در این خوشه قرار گرفته اند را کمال گرایان نابهنجار نامید. خوشه دوم که در مقیاس کلی کمال گرایی متوسط می باشند؛ میانگین این خوشه برای ابعاد مثبت کمال گرایی در نظم و معیارهای شخصی با میانگین خوشه سوم اختلاف معنی دار مثبت دارد، همچنین برای ابعاد منفی نگرانی در اشتباهات و تردید در اقدامات با خوشه سوم تفاوت معنی دار منفی دارد. با توجه به وضعیت مقیاس کلی و وضعیت خرده مقیاس ها نسبت به خوشه سوم دانشجویانی که در این خوشه قرار می گیرند کمال گرایان بهنجار نامیده شدند. خوشه سوم که در همه خرده مقیاس ها با خوشه اول تفاوت معنی دار با میانگین کمتر از خوشه اول و در ابعاد منفی تردید در اقدامات و نگرانی از اشتباهات با دسته کمال گرایان بهنجار تفاوت مثبت معنی

با توجه به جدول ۴ برای مقیاس کلی میانگین کمال گرایی در هر ۳ خوشه تفاوت معنی دار دارد (P<۰/۰۱ و F=۹۹/۴۷). اعداد مشخص شده در مقابل آزمون توکی اختلاف معنی دار خوشه مورد نظر را با خوشه دیگر نشان می دهد، بنابراین برای مقیاس کلی کمال گرایی هر ترکیب ۲ تایی از خوشه ها اختلاف معنی دار دارد. با مشاهده میانگین های هر یک از خوشه ها مشخص می شود که دانشجویان در خوشه اول دارای کمال گرایی زیاد، دانشجویان خوشه دوم کمال گرایی متوسط و دانشجویان خوشه سوم دارای کمال گرایی کم هستند.

با توجه به مقدار آماره F آنالیز واریانس یکطرفه برای همه خرده مقیاس های کمال گرایی به سه خوشه اختلاف در سطح خطای یک درصد معنی دار وجود دارد. آزمون تعقیبی توکی نشان می دهد در خوشه اول که مقدار کلی کمال گرایی زیاد است برای ابعاد منفی نظیر احساسات والدین، ترس از اشتباهات و تردید در اقدامات میانگین این خوشه از دو خوشه دیگر بیشتر بوده و اختلاف میانگین ها معنی دار می باشد. همچنین برای ابعاد مثبت

دار و همچنین در مقیاس کلی کمال گرایی کمترین مقدار را دارد دانشجویان کمال گرای عادی معرفی می شوند.

جدول ۵. میانگین و انحراف معیار نگرش به کارآفرینی بر حسب جنسیت و گونه کمال گرایی

گونه کمال گرایی	جنسیت	M	SD	N
بهنجار	مرد	۷۰/۰۵	۷/۰۶	۴۰
	زن	۶۹/۵۱	۸/۴۳	۳۹
نابهنجار	کل	۶۹/۷۸	۷/۷۲	۷۹
	مرد	۶۶/۱۷	۸/۴۶	۳۶
ناکمال گرا	زن	۶۶/۳۰	۷/۶۷	۴۰
	کل	۶۶/۲۴	۸/۰۰	۷۶
کل	مرد	۶۳/۲۸	۷/۸۹	۴۲
	زن	۶۲/۲۷	۷/۴۱	۳۷
کل	کل	۶۲/۸۱	۷/۶۴	۷۹

مشخص می باشد. مقایسه میانگین نگرش به کار آفرینی بر اساس جنسیت روند خاصی را نشان نمی دهد اما بر اساس گونه کمال گرایی وضعیت متفاوت است.

جدول (۵) میانگین و انحراف معیار نگرش به کارآفرینی بر حسب گونه کارآفرینی و جنسیت را نشان می دهد. در قسمت کلی میانگین و انحراف معیار نگرش به کارآفرینی بر اساس گونه کمال گرایی دانشجویان

جدول ۶. آنالیز واریانس دو طرفه برای اثر جنسیت و گونه کمال گرایی بر نگرش به کارآفرینی

منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات	F	مقدار-P
مدل تصحیح شده	۱۹۴۸/۰۳	۵	۳۸۹/۶۱	۶/۳۶	۰/۰۰۰
ثابت	۱۰۲۴۷۵۶/۷۰	۱	۱۰۲۴۷۵۶/۷۰	۱۶۷۱۶/۴۶	۰/۰۰۰
گونه کمال گرایی	۱۹۳۳/۴۹	۲	۹۶۶/۷۵	۱۵/۷۷	۰/۰۰۰
جنسیت	۱۳/۰۶	۱	۱۳/۰۶	۰/۲۱۳	۰/۶۴۵
گونه کمال گرایی*جنسیت	۱۲/۸۳	۲	۶/۴۲	۰/۱۰۵	۰/۹۰۱
خطا	۱۳۹۷۶/۹۱	۲۲۸	۶۱/۳۰۲		
کل	۱۰۴۳۸۲۷	۲۳۴			
مدل تصحیح شده	۱۵۹۲۴/۹۴	۲۳۳			

بنابراین سؤال پژوهشی سوم «آیا نگرش به کارآفرینی بین دانشجویان زن و مرد متفاوت است؟» تأیید نمی شود. برای سؤال پژوهشی چهارم «آیا نگرش به کارآفرینی با توجه به اثر متقابل جنسیت و گونه کمال گرایی متفاوت است؟» نیز با توجه به جدول (۶) دیده می شود که اثر متقابل بین جنسیت و گونه کمال گرایی بر نگرش به کارآفرینی معنی دار نیست ($P > 0/05$) و $F = 0/105$.

جدول (۶) آنالیز واریانس دو طرفه با متغیر وابسته نگرش به کارآفرینی و متغیرهای مستقل جنسیت و گونه کارآفرینی است. برای آزمون سؤال پژوهشی دوم «آیا نگرش به کارآفرینی بین گونه های کمال گرایی دانشجویان متفاوت است؟» با توجه به این جدول اثر گونه کمال گرایی بر نگرش به کارآفرینی معنی دار است ($P < 0/01$ و $F = 15/77$). اثر متغیر جنسیت بر نگرش به کارآفرینی معنی دار نیست ($P > 0/05$ و $F = 0/213$).

جدول ۷. آزمون مقایسه توکی برای مقایسه نگرش به کارآفرینی گونه های کمال گرایی

گونه کمال گرایی (I)	گونه کمال گرایی (J)	تفاوت میانگین (I-J)	خطای معیار	مقدار P
بهنجار	نابهنجار	۳/۵۴	۱/۲۶	۰/۰۱۴
نابهنجار	کمال گرای عادی	۳/۴۳	۱/۲۶	۰/۰۱۹
بهنجار	کمال گرای عادی	۶/۹۷	۱/۲۵	۰/۰۰۰

دسته ۴ تایمی معرفی شده توسط دیکسون و همکاران (۲۰۰۴) یکسان نیست. با استفاده از خوشه بندی دو مرحله ای با ملاک رده بندی درستی دانشجویان به سه دسته کمال گرای بهنجار، نابهنجار و کمال گرای عادی رده بندی شدند. مقایسه میانگین های ابعاد کمال گرایی نشان داد که کمال گرایان نابهنجار در مقایسه با دو گونه دیگر برای ابعاد منفی احساسات والدین، تردید در اقدامات و نگرانی در اشتباهات از دو دسته دیگر بیشتر است. برای ابعاد مثبت نظم و معیارهای شخصی میانگین این دسته از دسته سوم به صورت معنی دار بیشتر و از دسته دوم کمتر ولی معنی دار نبود. دسته دوم که کمال گرایان بهنجار نامیده شدند در ابعاد منفی از دو گونه دیگر میانگین کمتر داشته و در ابعاد مثبت از دو دسته دیگر میانگین بیشتر داشتند که در این ابعاد مثبت فقط با دسته سوم تفاوت معنی دار بود. دسته سوم که در مطالعات قبلی ناکمال گرا نامیده می شدند در این مطالعات دسته سوم کمال گرای عادی نامیده شدند. به هر حال نتایج آزمون های روانشناسی تابعی از مقیاس اندازه گیری به کار رفته در پژوهش می باشند، کمال گرایی نیز مانند بسیاری از عامل های دیگر نظیر اضطراب دارای مقیاس فاصله ای است و با توجه به این اصل که در مقیاس فاصله ای مبدأ صفر قراردادی است به کار بردن گونه ناکمال گرا که به معنی عدم وجود آن صفت باشد مناسب نیست. بنابراین طبق یافته های این پژوهش کمال گرایان نابهنجار سطوح بالایی از کمال گرایی را در همه ابعاد کمال گرایی نشان می دهند و در مقیاس کلی کمال گرایی مقدار بالایی

با توجه به معنی دار بودن اثر گونه کمال گرایی بر نگرش به کارآفرینی در جدول (۷) آزمون تعقیبی توکی برای مقایسه دو تایمی میانگین گونه ها آمده است. همانطور که از این جدول دیده می شود میانگین نگرش دانشجویان کمال گرای بهنجار با دانشجویان کمال گرای نابهنجار ($P < 0/05$) و ناکمال گرا ($P < 0/01$) به صورت مثبت تفاوت معنی دار دارد. همچنین میانگین نگرش دانشجویان کمال گرای نابهنجار با دانشجویان ناکمال گرای تفاوت مثبت معنی دار دارد ($P < 0/05$).

بحث و نتیجه گیری

هدف این پژوهش شناسایی گونه های مختلف کمال گرایی و اثر این گونه ها در کنار متغیر جنسیت بر نگرش دانشجویان دانشگاه آزاد اسلامی آبادان در رشته های حوزه های اقتصاد، حسابداری و مدیریت به کارآفرینی بود. به این منظور از مقیاس مختصر کمال گرایی فراست و برای سنجش نگرش به کارآفرینی مقیاس تک بعدی محقق ساخته استفاده شد. تحلیل عاملی تأییدی، روایی سازه هر دو مقیاس به کار رفته در پژوهش را تأیید نمود. ملاک اطلاع بیزی نشان داد که با استفاده از مقیاس کوتاه کمال گرایی فراست می توان دانشجویان را به سه دسته کمال گرایی تفکیک نمود که این تعداد دسته برای گونه کمال گرایی با مطالعات پارکر (۱۹۹۷)؛ رایس و میرزاده (۲۰۰۰)؛ رایس و دلوو (۲۰۰۲) و رکابدار و سلیمانی (۱۳۸۷) که از مقیاس ۶ بعدی کمال گرایی فراست استفاده نمودند مطابقت دارد. این یافته با تعداد

گرایی است که اغلب نتایج مسئله ساز روانشناسی نظیر استرس، اضطراب، سوء هاضمه و سوء مصرف مواد (نقل از رایس و دلوو، ۲۰۰۲) و پیشرفت تحصیلی پایین مرتبط بوده است (سلیمانی و رکابدار، ۱۳۸۹). بنابراین با توجه به نظر هیسریچ و پیترز (۱۳۸۳) در مورد مانع بودن کمال گرایی در کارآفرینی، باید بیان داشت که کمال گرایی بالا در نگرانی از اشتباهات مانعی در نگرش مثبت به کارآفرینی است این جنبه از کمال گرایی به واکنش های منفی نسبت به اشتباهات اطلاق می شود، تمایلی به تفسیر اشتباهات هم ارز با شکست، و تمایلی به باور آن که شخص به دنبال شکست تحسین دیگران را از دست می دهد. یکی از ویژگی های بارز کارآفرینان تحمل ابهام در آنها می باشد در این شرایط فرد نمی داند موفق می شود یا شکست می خورد و پذیرفتن عدم قطعیت و شروع یک فعالیت مستقل در حالی که تصور روشن و واقعی از آینده پیش رو ندارد از توانایی افراد کارآفرین می باشد (سعیدی کیا، ۱۳۸۶). بنابراین انتظار می رود که نگرانی بالا در اشتباهات تحمل ابهام و ریسک پذیری را کم کند در نتیجه شخص از لحاظ نگرش مثبت به کارآفرینی دچار ضعف شود.

کمال گرایان بهنجار با توجه به داشتن استانداردهای شخصی و نظم و سازماندهی بالا و داشتن کمال گرایی پایین در ابعاد منفی تردید در اقدامات، نگرانی در اشتباهات و احساسات والدین در حالت کلی دارای کمال گرایی سازگارپذیر با شرایط بیرونی هستند. می سیل دین (۱۹۶۳؛ نقل از مهرابی زاده هنرمند، ۱۳۸۲) اعتقاد دارد که در کمال گرایی بهنجار اشخاص از انجام کارهای سخت و طاقت فرسا لذت می برند و زمانی که احساس می کنند در انجام کارها آزادند، می کوشند تا به بهترین صورت عمل کنند، موفقیت در انجام کارها گونه ای

کسب می کنند. کمال گرایان بهنجار در ابعاد مثبت کمال گرایی مقدار بالا و در ابعاد منفی مقدار کمی از کمال گرایی را دارند و در حالت کلی کمال گرایی آنها در حد متوسطی قرار می گیرند. کمال گرایان عادی در همه ابعاد کمال گرایی وضعیت متوسطی دارند و در مقایسه با دو گروه دیگر کمال گرایی آنها کمتر است.

آزمون های همبستگی بین ابعاد کمال گرایی و نگرش به کارآفرینی نشان داد که ابعاد مثبت نظم و معیارهای شخصی با نگرش به کارآفرینی رابطه مثبت معنی دار و بعد منفی نگرانی از اشتباهات با نگرش به کارآفرینی رابطه منفی معنی دار دارد. با توجه به ابعاد مقیاس کمال گرایی فراست دیده شده است که ابعاد مثبت کمال گرایی در نظم و استانداردهای شخصی با عواطف مثبت نظیر عزت نفس (پارکر، ۱۹۹۷) و پیشرفت تحصیلی بالا رابطه مثبت داشته اند (سلیمانی و رکابدار، ۱۳۸۹). بنابراین همانطور که انتظار می رود کمال گرایی در این ابعاد با عواطف مثبتی چون نگرش بهتر به کارآفرینی مرتبط اند. با توجه به ادعای لمبینگ و کوهل (۱۹۹۷) در مورد کمال گرا بودن کارآفرینان می توان بیان داشت که استانداردهای بالا و نظم می توانند پیش بینی کننده مناسبی برای نگرش بهتر به کارآفرینی باشند. باید توجه داشت که ویژگی های مثبتی چون عزت نفس بالا و مرکز کنترل درونی و نیاز به توفیق در میان کارآفرینان دیده شده است (گرمین و همکاران، ۱۹۹۷). عزت نفس و نیاز به توفیق از خصوصیات بارز کارآفرینی است، کارآفرینان تمایل به انجام کار در استانداردهای عالی جهت پیشی گرفتن از رقبای دارند و حتی می کوشند که استانداردها را خود تعیین کنند؛ زیرا افرادی که استانداردها را در هر حرفه ای تعیین می کنند همیشه بر بازار حاکم و مسلط هستند (سعیدی کیا، ۱۳۸۶). نگرانی در مورد اشتباهات از ابعاد منفی کمال

احساس خشنودی به همراه می آورد. همچنین نوعی اعتماد به نفس نیز در پی دارد زیرا افراد می توانند هم محدودیت های فردی و هم محدودیت های اجتماعی را بپذیرند (پیچ، ۱۹۸۴؛ نقل از مهرابی زاده هنرمند، ۱۳۸۲). با توجه به اینکه این گروه با ویژگی های روانشناسی مثبت مرتبط می باشند بنابراین نگرش بهتری به کارآفرینی دارند. به عبارت دیگر نگرش به کارآفرینی با کمال گرایی متوسط (گونه بهنجار) سازگاری بهتری دارد.

نگرش به کارآفرینی بین دانشجویان مرد و زن اختلاف معنی داری را نشان نداد که با یافته الهیاری و همکاران (۱۳۸۸) هماهنگ است و با یافته های منزیس و تاتریف (۲۰۰۶) و پتریدو و همکاران (۲۰۰۹) متفاوت است. به نظر می رسد که در فرهنگ فعلی، تصور بدست آوردن کارهای دولتی و کارمند شدن در یک سازمان برای بیشتر دانشجویان هنوز هدف اصلی است بنابراین تفاوت عمده ای در نگرش مردان و زنان دانشجو به کارآفرینی وجود ندارد.

نگرش به کارآفرینی با توجه به اثر متقابل جنسیت و گونه کمال گرایی نیز با توجه به جدول (۶) دیده می شود که اثر متقابل بین جنسیت و گونه کمال گرایی بر نگرش به کارآفرینی معنی دار نیست. نتایج این تحقیق با نتایج پژوهش های الهیاری و همکاران (۱۳۸۸) هماهنگ است و با نتایج پژوهش های منزیس و تاتریف (۲۰۰۶) و پتریدو و همکاران (۲۰۰۹) همخوانی ندارد.

توجه به ویژگیهای عاطفی دانش آموزان و پرورش عاطفه های مثبت در آنان از وظایف مهم آموزش و پرورش است، زیرا ویژگیهای عاطفی هم در رشد شخصیت و هم در پیشرفت تحصیلی یادگیرندگان نقش بسیار مهمی ایفا می کنند. به رغم اهمیت فراوانی که پرورش و سنجش عواطف دانش آموزان دارد، برای

معلمان و سایر پرورش دهندگان وظایف درخور توجهی از این بابت پیش بینی نشده است (سیف، ۱۳۸۴). ایجاد نگرش مثبت به کارآفرینی در حوزه آموزش باید مورد توجه بیشتری قرار گیرد شناسایی متغیرهای مرتبط با نگرش نظیر گونه کمال گرایی در صورتی مفید است که جنبه های مثبت و منفی آن به صورت واضح برای دانشجویان شرح داده شود. نتایج این مطالعه می تواند برای مدرسين درس کارآفرینی و مشاورین پرورشی دانشگاه ها جهت ارایه و شرح سودمندی کمال گرایی بهنجار در بهبود نگرش به کارآفرینی مفید باشد. همچنین وضعیت بهتر کمال گرایان بهنجار در سازه های مثبتی چون نگرش به کارآفرینی و پیشرفت تحصیلی دیده شده در مطالعات گذشته، ضرورت پرورش ابعاد مثبتی چون استانداردهای شخصی و نظم و سازماندهی و تلاش جهت کاهش کمال گرایی در ابعادی نظیر ترس از اشتباهات در حوزه تربیتی دانش آموزان مهم می باشد.

منابع

- احمد پور داریانی، محمود. (۱۳۸۲). آیا کارآفرینی استراتژی دانشگاه ها را تغییر می دهد؟. *رهیافت*، ۱۵، ۲۹-۲۵.
- الهیاری، محمدصادق؛ کشاورز، فتح اله و چیدری، محمد. (۱۳۸۸). نگرش ها و ارزش های کارآفرینی در میان دانشجویان کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد رشت. *فصلنامه پژوهش مدیریت آموزش کشاورزی*، ۹، ۳۷-۲۹.
- امیری، علی نقی و مرادی، یزدان. (۱۳۸۷). نگرش های کارآفرینانه دانشجویان و موانع آن. *فصلنامه پژوهش و برنامه ریزی در آموزش عالی*، ۴۹، ۶۹-۹۶.

of perfectionism in clinically distressed and college student samples. Psychological Assessment, 14, 365-373.

- Cromie, S. (1987). Motivations of Aspiring Male and Female Entrepreneurs. *Journal of Occupational Behaviour*, 8, (3), 251-261.

- Dixon, F. A., Lapsley, D. K., & Hanchon, T. A. (2004). **An empirical typology of perfectionism in gifted adolescents.** *Gifted Child Quarterly*, 48, 95-106.

- Douglas, E.J., Shepherd, D.A. (2002). **Self-Employment as a Career Choice: Attitudes, Entrepreneurial Intentions, and Utility Maximization.** *Entrepreneurship Theory and Practice*, Spring, 81-90.

- Flett, G. L., & Hewitt, P. L. (Eds.). (2002). **Perfectionism: Theory, research and treatment.** Washington: American Psychological Association.

- Frost, R.O., Heimberg, R.G., Holt, C.S., Mattia, J.I. & Neubauer, A.L. (1993). **A comparison of two measures of perfectionism.** *Personality and Individual Differences*, 14, 119-126.

- Frost, R.O., Marten, P.A., Lahart, C. & Rosenblate, R. (1990). **The dimensions of perfectionism.** *Cognitive Therapy and Research*, 14, 449-468.

- Gorman, G., Hanlon, D., & King, W. (1997). Some research perspectives on entrepreneurship education, enterprise education and education for small business management: a ten-year literature review, *International Small Business Journal*, 15(3), 56-79.

- Hamachek, D.E. (1978). Psychodynamics of normal and neurotic perfectionism. *Psychology: A Journal of Human Behavior*, 15, 27-33.

- Hawkins, C., Watt, H., Sinclair, K. (2006). **Psychometric Properties of the Frost Multidimensional Perfectionism Scale with Australian Adolescent Girls: Clarification of Multidimensionality and Perfectionist Typology,** *Educational and Psychological Measurement*, 66(6), 1001-1022.

- رکابدار، قاسم و سلیمانی، بهاره. (۱۳۸۷). مقایسه اضطراب ریاضی گونه‌های مختلف کمال‌گرایی دانش‌آموزان مقطع راهنمایی شهرستان خرمشهر. *فصلنامه دانش و پژوهش در روانشناسی*، (۳۵)، ۳۲-۵۲.

- سلیمانی، بهاره و رکابدار، قاسم. (۱۳۸۹). ارتباط ابعاد کمال‌گرایی با مهارت‌های مقدماتی ریاضی دانشجویان. *فصلنامه روانشناسی تربیتی*، ۱(۳)، ۷-۱۸.

- سعیدی کیا، مهدی. (۱۳۸۶). *اصول و مبانی کارآفرینی*. چاپ ششم، تهران، انتشارات کیا.

- سیف، علی اکبر. (۱۳۸۴). *سنجش فرایند و فرآورده یادگیری: روش‌های قدیم و جدید*. تهران، نشر دوران.

- مهرابی زاده هنرمند، مهناز و وردی، مینا. (۱۳۸۲). *کمال‌گرایی مثبت / کمال‌گرایی منفی*. اهواز، نشر رشن.

- هومن، حیدرعلی. (۱۳۸۴). *مدل‌یابی معادلات ساختاری با کاربرد نرم افزار لیزرل*. تهران، انتشارات سمت.

- هیسریچ، رابرت و پیترز، مایکل. (۱۳۸۳). *کارآفرینی*. ترجمه فیض بخش و تقی یاری. جلد اول. انتشارات دانشگاه صنعتی شریف.

- Ajzen, I. (1989). **Attitude structure and behaviour.** In A. R. Pratkanis, S. J. Breckler, & A. G. Greenwald (Eds.), *Attitude Structure and Function* (pp. 241-274). Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum.

- Ajzen, I. (1991). **The theory of planned behavior.** *Organisational Behaviour and Human Decision Processes*, 50(2): 179-211.

- Carlson, S. D. (1985). **Consistency of attitude components: A new proposal for an old problem.** *Dissertation Abstracts International*, 46 (9B), 3261. (Microfilm No. DA8526328).

- Cox, B.J., Enns, M.W., & Clara, I.P. (2002). **The multidimensional structure**

- Parker, W.D. (1997). An empirical typology of perfectionism in academically talented children. *American Educational Research Journal*, 34, 545 – 562.
- Petridou, E., Sarri, A. and Kyrgidou, L.P. (2009). Entrepreneurship education in higher educational institutions: the gender dimension. *Gender in Management: An International Journal*, 24(4), 286-309.
- Rice, K.G. & Dellwo, J.P. (2002) . Perfectionism and self-development: Implications for college adjustment. *Journal of Counseling and development*, 80,188 –196.
- Rice, K.G. & Lapsley, D.K. (2001). Perfectionism, coping, and emotional adjustment. *Journal of College Students Development*, 42,157 –168.
- Rice, K.G. & Mirzadeh, S.A. (2000). Perfectionism, attachment, and adjustment. *Journal of Counseling Psychology*, 47, 238 – 250.
- Robinson, P. B. (1987). **Prediction of entrepreneurship based on attitude consistency model**. Unpublished doctoral dissertation, Brigham Young University. Dissertation Abstracts International, 48, 2807B.
- Jackson, J.E. & Rodkey, G.R. (1994). **Broadening the concept of entrepreneurship: Comparing business and consumer entrepreneurs**. *Entrepreneurship Theory and Practice*, 61-75.
- Kolvereid, L. & Isaksen, E. (2006). New business start-up and subsequent entry into selfemployment. *Journal of Business Venturing*, 21: 866-885.
- Krueger N.F.J., Reilly, M.D. & Carsrud A.L. (2000). Competing models of entrepreneurial intentions. *Journal of Business Venturing*, 15(5): 411-432.
- Lambing, P. and Kuehl, C.(1997). *Entrepreneurship*. Prentice Hall.
- Menzies, T., & Tatroff, H.(2006). The Propensity of Male vs. Female Students to Take Courses and Degree Concentrations in Entrepreneurship. *Journal of Small Business and Entrepreneurship*, 19(2), 203-218.

Quarterly Journal of Educational Psychology
Islamic Azad University Tonekabon Branch
Vol. 2, No. 3, Fall 2011, No 7

Identify Typology of Perfectionism and Its Effect beside Gender on Attitude toward Entrepreneurship

Rekabdar. Ghasem^{*1}, Bahareh. Soleymani.²

1, 2) Faculty member of Islamic Azad University. Abadan Branch.

*Corresponding author: ghasem_rekabdar@yahoo.com

Abstract

The purpose of this study was to identify different typologies of perfectionism and their effects on students' attitude toward entrepreneurship. The study used descriptive method with the survey research type. The population (N=909) of this study included undergraduate students in the fields of Economics, Accounting and Management, from the Islamic Azad University-Abadan Branch in the second semester of the 1388-89 academic year. Using Cochran's formula a sample of 234 students (116 females and 118 males) was selected by multistage cluster sampling. The brief version of Frost Multidimensional Perfectionism Scale was used for measuring perfectionism, and the entrepreneurial attitude scale was made by the researchers. The validity and reliability of the questionnaires were estimated by confirmatory factor analysis and Cronbach's alpha with the acceptable results. The data were analyzed using the Two-Way ANOVA and cluster analysis. The Two Way ANOVA results indicated that the typology of perfectionism (healthy perfectionism, unhealthy perfectionism and normal perfectionism) had a significant effect, and gender had no significant effect on the attitude toward entrepreneurship. The results of Tukey test also showed that healthy perfectionism students had a better attitude toward entrepreneurship than other students. The results of this study can be used in teaching entrepreneurship and academic counseling.

Keyword: Entrepreneurship, Attitude, Perfectionism, Healthy Perfectionism, Unhealthy Perfectionism
